EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 4.11.2021.
COM(2021) 673 final

2021/0351 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kura Eiropas Savienības vārdā jāieņem EEZ Apvienotajā komitejā attiecībā uz grozījumu EEZ līguma 32. protokolā par 82. panta īstenošanas finanšu kārtību

(Dokuments attiecas uz EEZ)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA PRIEKŠMETS

Šis priekšlikums attiecas uz lēmumu, ar ko nosaka nostāju, kura Eiropas Savienības vārdā jāieņem EEZ Apvienotajā komitejā attiecībā uz grozījumu Līguma starp Eiropas Kopienu un Eiropas Ekonomikas zonu ("EEZ līgums") 32. protokolā par EEZ līguma 82. panta īstenošanas finanšu kārtību. Ar to groza noteikumus, ko piemēro EEZ EBTA valstu (Norvēģijas, Islandes un Lihtenšteinas) dalībai Savienības programmās, lai ņemtu vērā 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmas specifiku, kas saistīta ar Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības radīto ietekmi uz EEZ EBTA valstu finansiālo ieguldījumu ES budžetā.

2. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

2.1. EEZ līgums

EEZ līguma mērķis ir veicināt Eiropas Savienības, Islandes, Lihtenšteinas un Norvēģijas tirdzniecisko un ekonomisko attiecību nepārtrauktu un līdzsvarotu stiprināšanu vienlīdzīgos konkurences apstākļos un vienu un to pašu noteikumu ievērošanu, lai izveidotu viendabīgu Eiropas Ekonomikas zonu, turpmāk tekstā — "EEZ". EEZ līgums garantē privātpersonām un uzņēmējiem vienlīdzīgas tiesības un pienākumus iekšējā tirgū EEZ. Tas paredz visās 30 EEZ valstīs ieviest ES tiesību aktus, kas reglamentē četras brīvības, proti, preču, pakalpojumu un kapitāla brīvu apriti un personu brīvu pārvietošanos. Turklāt EEZ līgums attiecas uz sadarbību citās svarīgās jomās, piemēram, pētniecības un izstrādes, izglītības, sociālās politikas, vides, patērētāju aizsardzības, tūrisma un kultūras jomā, kuras kopā dēvē par papildu un horizontālās politikas jomām.

EEZ līguma 82. pantā ir definēti noteikumi, kas būtu jāpiemēro attiecībā uz EEZ EBTA valstu finansiālo līdzdalību, ja tās piedalās Savienības programmās. EEZ līguma 32. protokolā ir sīkāk definēti noteikumi, kas būtu jāpiemēro attiecībā uz 82. panta īstenošanas finanšu kārtību.

2.2. EEZ Apvienotā komiteja

EEZ Apvienotā komiteja ir izveidota saskaņā ar EEZ līguma 92. pantu. EEZ Apvienotajā komitejā ir Līgumslēdzēju pušu pārstāvji, un tā var pieņemt lēmumus pēc vienošanās ar Savienību, no vienas puses, un EEZ EBTA valstīm, kuras ir vienprātīgas, no otras puses.

Apvienotās komitejas pienākums ir nodrošināt līguma efektīvu ieviešanu un darbību. Šajā nolūkā tā apmainās ar viedokļiem un informāciju, kā arī pieņem lēmumus EEZ līgumā paredzētajos gadījumos un saistībā ar tā protokoliem. Šajā nolūkā, pamatojoties uz līguma 98. pantu, 32. protokolu var grozīt ar EEZ Apvienotās komitejas lēmumu, ievērojot EEZ līguma 93. panta 2. punktu, 99., 100., 102. un 103. pantu.

Lai garantētu EEZ juridisko noteiktību un viendabīgumu, EEZ Apvienotajai komitejai būtu jāpieņem lēmums par grozījumiem pielikumos un protokolos nolūkā ņemt vērā izmaiņas saistībā ar Savienības tiesību aktiem. Šie grozījumi būtu jāpiemēro vienlaikus ar Savienības tiesību aktos veiktajiem grozījumiem un pienācīgi ievērojot Līgumslēdzēju pušu iekšējās procedūras.

2.3. Paredzētais EEZ Apvienotās komitejas akts

EEZ Apvienotajai komitejai ir jāpieņem grozījumi EEZ līguma 32. protokolā ("paredzētais akts").

Paredzētā akta mērķis ir noteikt sīki izstrādātus nosacījumus EEZ EBTA valstu dalībai ES programmās, lai iekļautu grozījumus, kas nepieciešami saistībā ar jaunas daudzgadu finanšu shēmas pieņemšanu un Apvienotās Karalistes izstāšanās no Savienības radīto ietekmi uz budžetu.

Paredzētā akta mērķis ir EEZ līguma 32. protokolā iekļaut piecus punktus:

protokola 1. pantu papildina, lai iekļautu šādus noteikumus:

- noteikums par EEZ EBTA valstu finansiālo līdzdalību ES budžetā iekļautajās apropriācijās maksājumiem slēgšanas pozīcijās pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no Savienības. Slēgšanas pozīcijās ir iekļauti tikai maksājumi par tām saistībām, kuras parakstītas saskaņā ar 2014.–2020. gada DFS un par kurām Apvienotā Karaliste turpinās maksāt savu daļu, līdz būs samaksātas visas saistības. EEZ līgums neparedz slēgšanas pozīciju un jauno ES programmu pozīciju nošķiršanu, kā rezultātā EEZ EBTA valstis veiktu lielāku ieguldījumu ES budžetā, nekā nepieciešams. Būtu jāatgādina, ka iepriekšējās paplašināšanās reizēs tika piemērota apgrieztā procedūra, kā rezultātā EEZ EBTA valstis iemaksāja ES budžetā mazāku summu, nekā nepieciešams. Tādēļ, ņemot vērā grozījumus 32. protokolā, ES paplašināšanās reizēs šī procedūra vairs netiktu piemērota, un tādējādi slēgšanas pozīcijās proporcionalitātes faktors būtu lielāks;
- noteikums par to, ka, aprēķinot EEZ EBTA valstu ieguldījumu programmas "Apvārsnis Eiropa" un Savienības civilās aizsardzības mehānisma finansēšanai, nolūkā atspoguļot šo programmu palielināto budžetu jāiekļauj *Next Generation* EU (*NGEU*) kredīti;
- divi papildu noteikumi, kas precizē, kā EEZ EBTA valstu ieguldījums tiks aprēķināts gadījumā, ja ES paplašināsies vai kāda dalībvalsts izstāsies no Savienības.

Pievieno jaunu 8. pantu, lai noteiktu EEZ EBTA valstu ieguldījumu finanšu kārtību attiecībā uz budžeta garantijām. Budžeta garantiju specifikas dēļ EEZ EBTA valsts finansiālo ieguldījumu nevar iekļaut standarta procedūrā, ko izmanto pārējām ES programmām. Tā vietā šāds ieguldījums budžeta garantijām tiks noteikts īpašos ieguldījumu nolīgumos.

Paredzētais akts pusēm kļūs saistošs saskaņā ar līguma 104. pantu, kurā noteikts, ka "*EEZ Apvienotās komitejas lēmumi, ja vien tajos nav norādīts citādi, šajā līgumā paredzētajos gadījumos pēc to stāšanās spēkā ir saistoši Līgumslēdzējām Pusēm, kuras veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to pilnīgu ieviešanu un piemērošanu*". Turklāt saskaņā ar līguma 119. pantu "*[p]ielikumi un tajos minētie akti, kuros šā līguma nolūkos izdarīti pielāgojumi, kā arī protokoli ir šā līguma sastāvdaļa*".

Saskaņā ar līguma 103. pantu, "*[j]a šāds paziņojums nav sniegts pēc sešiem mēnešiem no EEZ Apvienotās komitejas lēmuma, EEZ Apvienotās komitejas lēmumu piemēro provizoriski, kamēr nav izpildītas konstitucionālās prasības, ja vien Līgumslēdzēja Puse nepaziņo, ka šāds provizorisks piemērojums nav iespējams. Pēdējā gadījumā vai ja Līgumslēdzēja Puse paziņo par EEZ Apvienotās komitejas lēmuma neratificēšanu, 102. panta 5. punktā paredzētā atcelšana stājas spēkā pēc viena mēneša no šā paziņojuma dienas, bet tas nekādā gadījumā nav agrāk par to datumu, kad attiecīgo EK tiesību aktu ievieš Kopienā*".

3. NOSTĀJA, KAS JĀIEŅEM SAVIENĪBAS VĀRDĀ

Komisija iesniedz EEZ Apvienotās komitejas lēmuma projektu, kas Padomei jāpieņem kā Savienības nostāja. Komisija cer, ka pēc iespējas drīz minēto dokumentu varēs iesniegt EEZ Apvienotajai komitejai.

Pievienotā EEZ Apvienotās komitejas lēmuma projekta saturs un būtība pārsniedz to, ko var uzskatīt tikai par tehniskiem pielāgojumiem Padomes Regulas Nr. 2894/94 nozīmē. Tāpēc Savienības nostāja ir jānosaka Padomei.

4. JURIDISKAIS PAMATS

4.1. Procesuālais juridiskais pamats

4.1.1. Principi

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. panta 9. punktā ir paredzēti lēmumi, ar kuriem nosaka "*nostāju, kas Savienības vārdā jāapstiprina kādā ar nolīgumu izveidotā struktūrā, ja šāda struktūra ir tiesīga pieņemt lēmumus ar juridiskām sekām, izņemot lēmumus, kas papildina vai groza attiecīgajā nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu*".

Jēdziens "*lēmumi ar juridiskām sekām*" ietver aktus, kam ir juridiskas sekas saskaņā ar starptautisko tiesību normām, kuras reglamentē attiecīgo struktūru. Tas ietver arī instrumentus, kas nav saistoši saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, bet kas "*var būtiski ietekmēt Savienības likumdevēja pieņemtā tiesiskā regulējuma saturu*"[1].

4.1.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

EEZ Apvienotā komiteja ir struktūra, kas izveidota ar līgumu, proti, ar EEZ līgumu. Akts, kuru EEZ Apvienotā komiteja ir aicināta pieņemt, ir lēmums ar juridiskām sekām. Paredzētais akts atbilstoši starptautiskajām tiesībām būs saistošs saskaņā ar EEZ līguma 103. un 104. pantu.

Paredzētais akts nepapildina un negroza līgumā noteikto iestāžu sistēmu. Tāpēc ierosinātā lēmuma procesuālais juridiskais pamats ir LESD 218. panta 9. punkts saistībā ar 1. panta 3. punktu Padomes Regulā Nr. 2894/94 par Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu īstenošanas kārtību.

4.2. Materiālais juridiskais pamats

4.2.1. Principi

Lēmumam, ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, materiālais juridiskais pamats galvenokārt ir atkarīgs no tā, kāds mērķis un saturs ir paredzētajam aktam, attiecībā uz kuru Savienības vārdā tiek ieņemta nostāja. Ja paredzētajam aktam ir divi mērķi vai divi komponenti un viens no tiem ir atzīstams par galveno, bet otram ir pakārtota nozīme, tad lēmums ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, jābalsta uz viena materiālā juridiskā pamata, proti, tā, ko prasa galvenais jeb dominējošais mērķis vai komponents.

Paredzētajam aktam, ar ko vienlaikus vēlas sasniegt virkni mērķu vai kam ir vairāki komponenti, kuri ir nesaraujami saistīti un no kuriem neviens nav pakārtots otram, materiālajā juridiskajā pamatā lēmumam saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu būs izņēmuma kārtā jāietver dažādie atbilstīgie juridiskie pamati.

4.2.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

Paredzētais akts īsteno mērķus finanšu noteikumu un finansiālās palīdzības jomā, kā arī tam ir šo jomu komponenti. Šie paredzētā akta aspekti ir nesaraujami saistīti, un neviens nav pakārtots otram.

---

[1] Tiesas 2014. gada 7. oktobra spriedums Vācija/Padome, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61.–64. punkts.

Tādēļ ierosinātā lēmuma materiālajā juridiskajā pamatā ir šādi noteikumi: Līgums par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 122. pants un 322. panta 1. punkts.

4.3. Secinājums

Ierosinātā lēmuma juridiskajam pamatam vajadzētu būt LESD 122. pantam un 322. panta 1. punktam saistībā ar LESD 218. panta 9. punktu un 1. panta 3. punktu Padomes Regulā Nr. 2894/94 par Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu īstenošanas kārtību.

5. IETEKME UZ BUDŽETU

Ar paredzēto aktu groza no EEZ EBTA valstīm iegūto tādu piešķirto ieņēmumu summas aprēķinu, ko pieskaita ES apropriācijām, proti, ar to a) samazina EEZ EBTA proporcionalitātes faktoru, kuru piemēro summām slēgšanas pozīcijās, – neradot apropriāciju trūkumu, – un b) iekļauj *NGEU* kredītus EEZ EBTA valstu ieguldījuma aprēķinā, tādējādi palielinot EEZ EBTA ieguldījumu summu tajās programmās, kurās EEZ EBTA valstis piedalās un gūst labumu no *NGEU* kredītiem – programmā "Apvārsnis Eiropa" un Savienības civilās aizsardzības mehānismā.

6. PAREDZĒTĀ AKTA PUBLICĒŠANA

Tā kā ar EEZ Apvienotās komitejas lēmumu tiks grozīts EEZ līguma 32. protokols par 82. panta īstenošanas finanšu kārtību, ir lietderīgi to pēc pieņemšanas publicēt *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

2021/0351 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kura Eiropas Savienības vārdā jāieņem EEZ Apvienotajā komitejā attiecībā uz grozījumu EEZ līguma 32. protokolā par 82. panta īstenošanas finanšu kārtību

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 122. pantu un 322. panta 1. punktu saistībā ar 218. panta 9. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 2894/94 (1994. gada 28. novembris) par Eiropas Ekonomikas zonas līguma īstenošanas kārtību[2] un jo īpaši tās 1. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Līgums par Eiropas Ekonomikas zonu ("EEZ līgums") stājās spēkā 1994. gada 1. janvārī.

(2) Eiropas Savienības tiesību akti ir grozīti, it īpaši pieņemot Padomes Regulu (ES) 2020/2094 (2020. gada 14. decembris), ar ko izveido Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu ekonomikas atveseļošanas atbalstam pēc Covid-19 krīzes, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu.

(3) Ievērojot EEZ līguma 98. pantu, ar EEZ līguma 92. pantu izveidotā EEZ Apvienotā komiteja var pieņemt lēmumus, ar ko groza 32. protokolu par EEZ līguma 82. panta īstenošanas finanšu kārtību, saskaņā ar līguma 93. panta 2. punktu, 99., 100., 102. un 103. pantu.

(4) Tādēļ būtu attiecīgi jāgroza EEZ līguma 32. protokola noteikumi.

(5) Savienības nostājas EEZ Apvienotajā komitejā pamatā vajadzētu būt EEZ Apvienotās komitejas lēmuma projektam, kas izklāstīts šā lēmuma pielikumā,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Nostājas, kas Savienības vārdā jāieņem EEZ Apvienotajā komitejā attiecībā uz ierosināto grozījumu 32. protokolā par EEZ līguma 82. panta īstenošanas finanšu kārtību, pamatā ir EEZ Apvienotās komitejas lēmuma projekts, kas pievienots šim lēmumam.

[2] OV L 305, 30.11.1994., 6. lpp.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā. To piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs